

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK i AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću
mjesečno K 1:25, godišnje K 15—. Za INOZEMSTVO K 23—.

Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Izlazi u utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.040

UPRAVA „Hrvatske Rieče“ nalazi se u „Hrvatskoj Tiskari“ — UREĐNICTVO
na obali br. 248. prizemno. — Tisk „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug)

Izdavatelj i odgovorni urednik Dr. JURE JURIN.

OGLASI PO CIENIKU.

God. X.

Broj 934

Klerikalna stranka.

Mi smo u jednom od zadnjih brojeva prenijeli članak „Tagespost-a“ u kome se govorilo o osnutku jedne liberalne stranke, koja bi bila ustvu klerikalnim aspiracijama u Dalmaciji. Izrazili smo tada bojazan, da li bi ta nova stranačka grupacija bila spravna da energično istupa proti klerikalnim nastajima i onim visokim dostojanstvenicima koji vode cijelu ovu akciju.

Klerikalizam je u borbi bezobziran, ne bira nikakva srestva, ima u rukama vlast, koja mu stoji na raspoloženje, jer je najbolji njezin temelj, ima crkve i propovjedaonice, isповједnice i pompozne crkvene svečanosti, raspolaže s ogromnim kapitalima i to mu sve otvara vrata uspjeha. Drugo je pitanje je li taj uspjeh trajan ili kratak, ali fakat je, da ima sve uvjete učvršćenja i prodiranja. Klerikalizam je internacionalan, a ipak kod raznih naroda ima i nacionalni biljež doličnog naroda. Vjera i domovina, to je srestvo svih klerikalnih stranaka svih naroda, u očuvanju pozicija i postignuću gospodstva u cijelom svijetu. Vlade koje se uzdrže na sili idu na ruku ovom crnom internacionallom pokretu, jer on naučava, da je svaka vlast od Boga.

I ova naša vlada pogoduje klerikalizmu, dapače u njemu aktivno sudjeluje preko crkvenih dostojanstvenika i raznih laika-konfidenata. U Austriji u kratko, klerikalni su centrum političke oblasti i biskupske kurije, koji zajednički i sporazumno istupaju. Klerikalizam služi vlasti, a vlast njemu! Ovo je u svim zemljama ove monarhije. Na sreću našu ovaj pokret bio je do pred nekoliko vremena daleko od našega naroda. U Hrvatskoj ga je inauguirao pokojni biskup Pošilović i cijeli njegov politički rad bio je i kretnao se u tom pravcu. U Bosnu je došao s Štadlerom, koji je katoličkom propagandom, pod firmom kroatizovanja učinio više štete bosanskim Hrvatima nego li bosanska uprava.

Amo u naše primorske krajeve nije mogao da lako ugje.

Nasrtao je i pokušavao prodrijeti, ali uspjeha nije bilo.

Naše staro svečenstvo bilo je dosta otporno i nacionalno odgojeno i nije se dalo pod njegov jaram. Ono, što nijesu

PODLISTAK

Strindberg o ženama.

Piše drav.

Deset godina življahu u zadovoljstvu i sreći. Prve godine doživješe silu iluzija u braku i pokopaše ih bez ikakvih skrupula. Druge godine nadodješe djeca i malo im vremena ostajaše, da filozofiraju. On nije zalažio u društva, nego se neprestano kretao u krugu svoje obitelji. U obitelji bivaše centrum, a djeca bivaju radijus u krugu, ali je i žena htjela biti ceterum.

tako je neprestano između njih dolazio do nesuglasica. Pomenjivo promatraše svoju, ženu, te opažaše, da nema ništa od onoga, što joj jednom pripisaće. Neprestano ga je pratila slika žene, kako ju je prvi put negdje očeu vrtulugledao.

Iza nekoliko godina zaželi se dalekih krajeva, te ode na putovanje za dvije godine dana. Na putovanju mu se uviye prikazuje homunkulus i ne da mu mira. Njegovim je žilama stala strujiti neka po-mladjenka krv i on piše pisma svojoj ženi ne kao ženi nego kao djevojci, s kojom se je tek upoznao. Iz početka mu nije dopisivanje polazilo za rukom, no naskoro stao je upotrebljavati baš one iste izraze, kojima se je jednom u ljubavnom dopisivanju služio. U isto doba nastade kod njega i jedna druga promjena. Dok nije prije mario ni najmanje za finu odjeću, stao se je sada naglo i na svačije čudo elegantno nositi. Ne bi više izlazio na ulicu

htjeli starji svećenici, učinilo se je s drugim. Kapucini i Jezuite, ti najbolji propagatori klerikalizma uzeli su na sebe ulogu, da truji naš narod, da raznim kongregacijama malo po malo sondiraju teren za širu akciju. I danas nažalost imamo razmahani klerikalizam duž cijele naše obale. Kapucini i Jezuitima pridružilo se je ogromnim brojem i mlagje svećenstvo, a svi ovi već su danas postali samo agitatori, jer vodstvo preuzeše biskupi. Istupali su malo po malo, okupljali u kongregacije najprije ženski svijet, dok se napokon ne bacile svom snagom i na našu djecu, da im već u mladim godinama otruju dušu i srce napune mržnje, jer niko tako ne zna mrziti kako Jezuit. U mnogim našim gradovima imate u jezuitskim samostanima dječja zabavišta. Od dječaka pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu djecu u Dubrovniku i biljard nabavili i karte im pružili u ruke, neka samo u njima dolaze, da ih odgoje i još za rana za sebe predobiju. I kakvim se sve načinom kod te djecu u Dubrovniku i biljard nabavili i karte im pružili u ruke, neka samo u njima dolaze, da ih odgoje i još za rana za sebe predobiju. I kakvim se sve načinom kod te

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu djecu u Dubrovniku i biljard nabavili i karte im pružili u ruke, neka samo u njima dolaze, da ih odgoje i još za rana za sebe predobiju. I kakvim se sve načinom kod te

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu djecu u Dubrovniku i biljard nabavili i karte im pružili u ruke, neka samo u njima dolaze, da ih odgoje i još za rana za sebe predobiju. I kakvim se sve načinom kod te

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

dječku pučkih škola pa do gimnazijalnih učenika, skupili su veliki broj mladeži, koja dobar dio slobodnih satova provodi kod njih. Nama je poznato, da su Jezuiti za tu

Dodatak je tragedija od godine 1671. bila shvaćana i slavljenja na način, koji nije imao karakter jedne šire i općenitije proslave, nego se je njezina značajnost i vrijednost gubila u sputanju i sakrivenoj tužljici među četiri zida, daleko od jedinstvenih i osjećajnih traza, te žužljivih i snažnih čuštava. Ove godine, zaslugom nacionalističke omladine, tome danu dano se je karakter širih dimenzija i jačih izražaja, te je time u tu, do sad slabo shvaćanu, narodnu svečanost unesana mala korektura, koja je nama bila p trebita baš ovđe, gdje je pužanje, nerazumjevanje i površnost u nekim vitalnim pitanjima u hvalito snažan korjen. Značaj i značenje ovogodišnje proslave i pomena na trag čni svršetak ondašnje Hrvatske u Petru Zrinjskom i Šuri mu Frankopanu, od velike je važnosti za daljnje i buduće shvaćanje ovakvih i sličnih momenata iz naše historije. To je bila sinteza dvogodišnjeg rada nacionalističke omladine, koja je prva napustila tužno naricanje, to slabo i nemocno kukanje nad ovom nestrećom, pak pošla jednim novim putem, koji je savremeniji, i bolji od onog prvog: Potrebna je obnova i slavljenje tradicija ne toliko radi prošlosti koliko radi budućnosti. Po prošl mudanima mogu se bolje shvaćati sadašnji i budući dnevi. I ova proslava imala je taj značaj i tu svrhu, da se sa slavljenja i spominjanja ovog našeg herojskog i mučeničkog dana ponese nešto dubljeg i značajnijeg. Što će osvojiti i dijete u zipci i starca na ognjštu. To je nova molitva i nova vjera, kojom će se jačati sadašnja i buduća generacija. Jedna molitva, koju će Hrvat od sada moliti, bili će plod i rezultat ovako vih svečanih i svetih časova.

Ona će mnogo govoriti i pred njom će se jače držati. Ona će uljevati snagu oslabljenim i skrušenim sljedbenicima, a kletvom svojom pojačavati osjećaj i ubijati one, koji će ju prezirati. Nova vjera i novi kult u našoj rasi; nova snaga i nova hrana u našoj energiji, koja će donositi bolje rezultate našoj svijesti i našem nacionalnom osjećanju. Bez plača i bez tuge, bez suza i krunice, bez hrama i olтарa, ponosno i muževno, propovijedat će se novi kult i nova vjera za našu moć i našu energiju. U prošlosti tražiti će se put za budućnost i sve ono, što je vrijedno, spominjat će se i slaviti u tloj i snažnoj molitvi svetih rječi jakim ganućem i snažnim oduševljenjem. Bez bojazni, snagom oluje i nevremena, bez straha muževnošću i jačinom najvećih i najjačih heroja. Šaprat će se nova molitva ponajdijene nacionalne duše i ojačane naše rase. Plod je ovo najnovijih dogodjaja i sinteza cijelokupnog našeg rada, koji je kroz najkraće vrijeme manifestirao ovu misao u dva slučaja: u proslavi džavnika i pjesničkog Pe Tra Petrovića Njegoša i uspomeni tragične smrti jednog našeg snažnog i mladog državnika, te jednog nježnog pjesnika. Rad u tome duhu počinje u najnovijem dobu i on je magičnom moću osvojio nekoliko hiljada slobodnih zagrebačkih sinova, koji su 2. ov. mj. pokazali na ulici pred svim bodežima i bajonetama, pred zasrećem i zabrinutim odgovornim faktorima, da prekidaju i napuštaju stari tapčarje po određenom, naučenom, bezbržnom i slobodnom recentu. Kao zmija iz prirode za najveće ljetne žge kao čovjek, kome bodež stavljajuš pred vrat, u Zagrebu po prvi put zasikalo je ovog dana sve, što osjeća i misli patrioci.

Ali dok je duši „putnici“ s novom našom domovinom“ plivala u hladno, briješu i nemoćnoj agitaciji, došlo je nepregledna povorka od više hiljada ljudi obilježila zagrebačkim ulicama. Kao da je na svakom dijelu grada, u svakom kamenju i na svakome mjestu čitala odgovor sime oduševljenju. Gledajći čovjek može razumjevati i kamenje i ono mu može mnogo kazati. A zagrebačka ulica i već ono, što je vidjelo ovu nepreglednu povorku izgleda, da je razinato njezino značenje, jer su dosadašnje male drugi karakter.

Zagreb, 4/V. 1914.

Ivo Jelavić, sveučilištarac.

upričile su ovamošnje stranke za izbor u Garčinu, te su se svom strašcu i zamamnim sredstvima, koje dozna samo izborna agitacija, bacile u vrtlog stranačke borbe; ocenjivanja, blaženici i nadmudravanja sve na račun mandata.

Poslije psovaka, izdajstva i vjerolomstva, poslije grjeha i napuštanja temeljnih narodnih prava. Što bi ih počinila ova ili ona stranka, poslije uvjerenja o ispravnosti i valjanosti ovog ili onog programa, slijedile su u ovamošnjim novinama svih stranaka matematičnom sigurnošću ustaljivljene istine, kako će svaka dobiti venu. Frankofurtimski organ „Hrvatska“ bila je puna ovakovih sigurnosti, te je nekoliko dana prije izbora posvetila cijeli jedan članak kao uvodnik novom zastupniku garčinskog kotara dru. Kumićiću. Tako je radio u manjoj mjeri i Radić tako Rojc, a tako dr. Lazar Čar. Svaka od ovamošnjih stranaka hranila je nekoliko dana svoje pristaše i svjesne pobornike hranom iz poznate zorbice, kako će samo ona pobijediti, te je pozivala svoje pristaše, da tu pobedu jedine i prave narodne misli moraju proslaviti na osobit način. Izbor je svršio pobjedom koalicije u osobu dra. Rojca, a poslije toga, kao obično, slijedila na jednoj strani izborna slava, koja je imala poslužiti opet stranačkim interesima, a na drugoj su se nizal razlozi, zašto kandidat ove ili one stranke nije uspio. Onima, koji su pobijedili, ta je pobjeda došla u zgodan čas, a oni, koji propadoše na izbornoj klonici nadješe svu silu opravdanih razloga svome neuspjehu. Frankovačkoj pobjadi smetao je Milinovac, a Milinovcu frankovac Radić, koji je dobio nešto preko 150 glasova, on ele pobjedu izborno nepodopštine i presjega službenih krugova, dok koalicija rastapa se od veselja nad pobjedom u Garčinu pričekujući to narodnom svješću i zrelošću. Sada, dok Vam pišem, stišala se je malo stračka mržnja i bijes, koju je pojačao rezultat ovog izbora, a poslije ovoga politika u Banovini počiće starim putem. Opet će, da se zaciže rane ili učvrste pozicije, slijedit ona zakulisna politika iz ledja s revolverom, koji ne puca ili bođezom, pod kojim krv ne teče, ali koji nosi nejednake posljedice i plodove, koji ne ubija samo tijelo nego i dušu. Stara takтика i stari grijesi, kojima je današnje moderno doba dalo sankciju i priznanje. I danas, kao i prije, politika neosjećenog i podjarmljenog naroda vrti se i kreće oko toga, kako će jedna stranka što uspješnije i lakše nasadit i prevarit njoj protivnu. Ona se, sastoji u medusobnom trvđenju i borbi, u slabljenju narodnih sila i ubijanju temeljnih moralnih principa. Strančarstvo, a ne borba za interese naših zemalja, rascjepanih i raskomadanih, odjeljenih i izrabljivanih, danas je u punom ekusu i ona slavi najveće triumfe baš u ovom dobu nad kulturnom i humanošću našeg doba.

Banovina je najbolje od svih naših zemalja i učvrstila politiku ovog i ovakvog štipanja samih sebe i ubijanja narodne energije i nacionalne svijesti u našem narodu. Ovdje, gdje politika uzajamnog pomaganja narodnih sila može donijeti većih snažnih i jačih rezultata, gdje se vodi politika većeg stila, stranačka mržnja i rastrovanost, uspjesi na izboru ili u saboru digli su se nad sva druga vitalna pitanja. Njena, kada se s naroda guli koža pod snažnim udarcima tudižtinštine, ne može jedna stranka ni pomisliti na otpor i reakciju, ako li druga ne izrabiti u stranačke svrhe. Tim će vodama zaploviti i daljnja politika u Banovini, tim će ovako može stranke hraniti svjeće pristaše i uvjerenje, kako bi u ovaj ili onoj stranci može naći mjesto samo pošten čovjek; kako je program ove ili one samo opravdan. Međutim toliko puta prevareti narod slušati će još koje vrijeme, dok se ne prekine uzao i on podje samostalnim putem.

Ivo Jelavić, sveučilištarac.

Jedan predlog.

Poznato je kojom požrtvovnošću Hrvati svih krajeva u ovo zadnje doba sakupljaju novac za hrvatsku školu u Trstu. Cijeli naš narod uvidio je potrebu i neophodnu nuždu takve ustanove u Trstu, da se zaprijeći odnarođivanje naše djece, te da ih se odgoji u narodnom duhu. Već je sakupljeno oko 8000 K. bez onih mnogih hiljada, koji su ove dane sakupljene u Zagrebu. Koliko ideja tršćanskih Hrvata, toliko i onaj odaziv na koji je našla, lijepe je pojav i dokaz shvaćanja naših nacionalnih potreba i dužnosti.

Ali nama se ipak čini, da bi ovo koliko god u sebi bilo dobro i požvalno moglo imati i jednu indirektnu lošu posljedicu. Možda da se varamo, ali mislimo, da bi ove moglo škoditi Družbi Čirila i Metoda, jer je cijeli naš rad na polju školstva bio do sada koncentriran tu. S osnutkom Hrvatske Straže već je bio pocjepan. U svoje vrijeme bio je taj čin kritikovan i naišao na negodovanje u ovim našim stranama. Prigovaralo se sakupljanju za škole u zemlji, gdje je školstvo autonomno — naše, pa neka ga sama država podupire.

Nego povratimo se opet na ovu najnoviju podjelu rada. Cijenimo da je družba najpotrebnija ustanova i da je ona u prvom redu pozvana da osniva škole.

Držimo stoga, da bi bilo uputno, kad bi hrvatsko školsko društvo u Trstu predao vas novac Družbi, a ova se obvezala dojduće godine podignuti školu u Trstu.

Donosimo ovaj predlog željom, da se s njim pozvani pozabave.

koh je kod svih mlinova jednak. Na zaključku listu poslje naslova mlinu dolazi „Prodavamo vam putem... uz slijedeće uvjete i pozivno na propise budimpeštarske burze za robu i efekte, slijedeće mlinске proizvode uključivo vreće brutto za netto.“

(Slijedi.)

Fran Lentić.

POLITIČKE VIESTI.

Austrijski parlament.

U ponedjeljak se je održala u Beču konferencija predsjednika svih stranaka radi saziva carevinskog vijeća i radi eventualne opstrukcije u delegacijama. Konferencija je bila sazvana na predlog socijalnih demokrata. Predsjedao je predsjednik parlamenta dr. Sylvester, a bio je prisutan i ministar predsjednik. Dr. Gross protestovao je proti uporabi §.a 14 i nanizao njegove zle posljedice.

Česi su izjavili, da traže uspostavu ustava u Českoj, provedenje izbora, saziv sabora i imenovanje maršala. Za volju mira, odustali bi za sada od svojih ostalih zahtjeva.

Prvaci svih stranaka izjavili su se za ustavni rad i potrebu nastavka česko-njemačkih pregovora.

Ministar Stürgkh kaže, da nije protivnik parlamentarizma, bio je prisiljen da se posluži §.om 14 i za nj uzimlje svu odgovornost. Naglasuje, da neće raspustiti parlament, nego će nastojati na svaki način, da omogući ustavni rad.

Konferencija nije prvi dan ništa pozitivna zaključila obzorom na carevinsko vrijede, ali je postigla zapriječenje češke opstrukcije u delegacijama, što je za vladu u ovom času bilo najvažnije.

Uspjehom ove konferencije može da bude zadovoljan najviše grof Berchtold.

Ivjava o izvanjskoj politici Rusije.

Iz Petrograda javljaju, da je car privolio, da u proračunskoj raspravi ministar izvanjskih poslova, dade izjave o politici Rusije. Ovaj exposé očekuje se pojmljivim interesom poslike najnovijih dogovora na Balkanu, pa sastanka u Mletcima i Opatiji.

Najavažniji dio exposé-a biće svakako pitanja trojnjog sporazuma, te značenje posjeta engleskog kralja u Parizu. Unaprijed se zna, da će biti istaknuti posebno tijesni odnosi s Francuskom, a možda i naslučivanja o promjeni sporazuma u savez.

Orijentalne željeznicne.

Još za balkanskog rata pa dalje do danas o ovom se pitanju toliko raspravljalo, vodili se pregovori i izmjenivali predlozi i misli raznili kabinet. Srbija je u početku stala na stanovnište otkupa željeznicu, ali tome se je usprotivila Austro-Ugarska. Prvo stanovnište srbske vlade prama najnovijim vijestima, izgleda da će se ipak ostvariti. Francuska koja je predložila internacionalizaciju željeznicu, odustaje sada od svoga predloga i sklona je zahtjevu Srbije. Prošlih dana vodili su se u Beogradu pregovori s direktorom željeznicu Milerom, nezavisno od Beča. Prama vijestima iz Beograda, srpska vlada apsolutno neće pristati na predlog Francuske o internacionalizovanju. U najgorjem slučaju povrati će eksplotaciju, samom državu, uz uvjet, da se prilagodi srpskim zakonom. Time bi Srbija privrhvala prvoj načinu zahtjev željezničke kompanije i Austrije. Nego za samo državu ovako rješenje je najgore, jer će u tom slučaju Srbija poći od mlini načinu, ali to ne može učiniti. Kupac razumije se, da grijesiti, jer iza svih malo prije spomenutih platežnih uvjeta stoji tiskano na zaključku „na izbor prodavaca“.

Dakle glasom zaključka prodavac, dočito mlin ima pravo da traži od kupca da mu novac za robu pošalje u onome mjestu od kojeg se odprema roba i to prije nego ista odlazi. Zaključni listovi više puta su tiskani u njemačkom jeziku i kupac u više slučajeva ne razumijeva „na izbor prodavaca“. Ovo donekle ima i svoju stranu (naime da prodavac ima pravo da biri jednog od spomenutih platežnih uvjeta) jer kad toga ne bi bilo i najnesolidniji kupac imao bi pravo, da traži od mлина da mu brašno na vijerisu dade. Ne samo, da u više slučajeva kupac ne shvaća svoju obvezu, koju je potpisivši zaključak na sebe uzeo, nego dapače se događa, da ni odvjetnik kojemu se on obraća toga ne razumi ili neće da razumi. — Imao sam više slučajeva sa dalmatinskim trgovcima, koji su usporsko jasne ustanove zaključka, a pozivajući se na svoju solidnost zahtjevali da im mlin pošalje uz isplatu na 30 dana i taj njihov zahtjev sekundira njihov advokat, koji unatoč toga, da je zaključni list pred očima imao ipak je mislio, da njegov klijent ima pravo zahtjevati brašno na isplatu 30 dana i upušto bi se mlinom u proces, a razumije se samo po sebi kako bi isti svršio i koje troškove bi imao kupac. — Idimo dalje i uzimimo zaključni list, koji, kako re-

stampe pogodio je pravac, kad ga je uzeo glavnim nišanom u unutarnjoj političkoj borbi zemlje.

U najnovije vrijeme počeli su se nafosili okupljati i organizovati. Hoće li oni biti opet onako jaki i gospodari Bugarske, kao ono u početku rata? Venzelos, grčki premier, rekao je pred koji dan, jednor novinaru, da je novi balkanski savez na vidi, a kad zaciće rane zadnjeg rata, nade se, da će i Bugarska ući u nj. Ako ove riječi postanu fakat, biće to jedan od najradosnijih momenta Južnog Slavenstva.

Napadaj na Slovence u gradskom vijeću Trsta.

U utorki došlo je u općinskom vijeću u Trstu do burnih i užasnih prizori, koji dokazuju kakvom je mržnjom zadojenu prama nama i talijansko narodno predstavništvo. Za vrijeme govora Dra. Wilfana čuli su se povici: fora i sciavi. Dra. Wilfan odgovorio je na ove povike nastavkom svoga govora u slovenskom jeziku. Sada su nastali momenti, u tršćanskom vijeću nepamćeni. Talijani, kao bici na crvenu boju, pobjesni na slovensku riječ i jurnuše prama slovenskim zastupnicima, koji burnim pljeskom pozdravili svoju riječ. U tom metežu bio je Dr. Rybarž, vogla Slovenaca, kukavički iza lega napadnut i udaren šakom. Načelnik je digne sjednicu i pozvao u svoju sobu Dra. Wilfana i Dra. Rybarža, kojem je onaj, koji ga je udario, pitao oproštenje. Kad se je sjednica nastavila, načelnik je požalio one prizore, osudio napadaj na slovensku manjinu, a osobito na Dra. Rybarža. Po svršetku sjednice dočekali su Talijani ponovno slovenske zastupnike sa poklicima: „fora i sciavi“.

IZ GRADA I POKRAJINE.

Dr. Lujo knez Vojnović, kakojavaju iz Dubrovnika, izagnan je iz svog rodног grada. Donosimo samo ovolik, više ne smijemo, jer nam je pred očima modra olovka g. državnog odvjetnika.

Hrvatskom Sokolu da počasti uspođenu blagopokojnog Ivana prof Benzon-a, darovao je gosp. Jovo Margetić K. Darovatelju najljepše zahvaljuje — Upravu Hrvatskog Sokola.

Zadruga obć. činovnika za Dalmaciju sazvala je za jučer i danas skupštinu svih načelnika općinskih povodom predloga o osnutku veresijske udruge dalmatinskih općina. Dnevni red skupštine glasi: I. Imenovanje predsjednika koji će ravnati skupštinom; II. Pretresanje i ugavljanje Pravilnika veresijske udruge dalmatinskih općina; III. Imenovati članove prve ravnateljstva, koje će udrugu uknijiti u trgovacki registar.

Električna rasvjeta. Tuže nam se iz grada na razne slučajeve, što se događaju onima, koji imaju električnu rasvjetu. Mi ne čemo sve potanko to iznijeti, jer bi nam odnijelo puno prostora, samo često navesti to, da se nakon tih tužba izražuje nuda, da će se od sad unaprijed moći imati boljih i trajnijih žarulja. Kako je poznato tvrdka A. Šupuk i sin ustupila je Vinku Šupuku i dr. prodaju žarulje. Te žarulje nisu do sad ništa vredile, osobito zadnjih mjeseci, tako, da su dolazile zapadati kušljko i sama rasvjeta. Prvo smo imali žarulje za 60 para, a trajale su mjeseci i godinu, sada te žarulje zap

Klasifikacija prijavljenih konja i tovarnih životinja najavljena je za slijedeće dneve: za grad i predgradja Šibenika dne 13. t. m., a za selo Donjepolje, Krapanj, Dubravu, Mandalinu, Zablaće i Vrujce i Bilice dne 14. t. m. Vlasnici životinja moraju da pri klasifikaciji prikažu opremu životinje. Klasifikacija počinje u 8 sati u jutro kod Općinske Ribarnice. Upozorju se vlasnici, da ne zanemare doći, jer im je inače posljedica globa do 200 K.

Dražba. Na 10. t. m. u općinskome uredu držat će se javna dražba za zakup ovogodišnjih poljskih proizvoda sa zemalja zaklade „Andreis“. Prvi i najniži dražbeni glas ustanovljen je na K 400.

Dio obrazgivih opć. dobara. Ovih dana dojazi ovamo tehničar pokrajinskog povjerenstva za diobu obrazgivih opć. zemalja g. Dinko Bressan, da iskolči dijelbeni nacrt odlomka Rasline i tehničar Robert Matulić, da izmjeri već obavljenu diobu odlomka Vrplice. Nadamo se, da će za ovim odmah slijediti i mjerjenje obavljene diobe odlomaka Krpanj i Mandalina, za koje su već priredjene sve nužne predradnje.

Parobrodarsko društvo „Dalmatia“ imalo je svoju glavnu skupštinu u četvrtak dne 30. aprila u Trstu s dnevnim redom: 1. Izvješće o društvenom radu, prikazanje bilance za god. 1913. 2. Izvještaj nadglednog vijeća. 3. Predlog o podjeli dobitka. 4. Povećanje društvene glavnice. 5. Biranje nadglednog vijeća.

Društvo je imalo u prošloj godini čisti dobitak od K 309.867.98. Dioničarima je podijeljeno na ime dividende K 12 po akciji.

Podružnica družbe Čirila i Metoda u Imotskom. Pred mjesec dana inicijativom uč. G. M. Kolina ustanovila se je podružnica sv. Čirila i Metoda za Istru u Imotskom. O ovoj podružnici sasvim je malo bilo u našim novinama, premda za njenog početnog djelovanja zasluguje svake hvale i priznanja. Već pri ustrojenju, prijavilo se preko 30 članova podupirućih, koji se obavezaše k tome, da će biti i redoviti plaćajući godišnje doprinos od 12-14 K. Istaknu se Dr. Pelicarić sa svojim sinom Svetozarom, zatim Dr. Vuković, Dr. Perić, Dr. J. Ferri, Milić Štrkalj, Dr. K. Jerković, braća Sučić i mnogi drugi, a od utemeljitelja se naknadno prijavio općinski prisjednik Jure Jerković. Pošto mnogi ue moguće prisustvovati skupštini, to se odlučilo da se pojudi Općini, Hr. Čitaonici, Pučkoj Študio-nici, da bi izvoljeli stupiti kao članovi ute-meljitelji. Čujemo, da su ovi ponudu primili. Ovaj plemeniti pokret naših Imoščana zaslužuje svake hvale. Kako smo izvješteni u cijeloj Dalmaciji nema nego jedva 20 podružnica što je svakako za požaliti.

Pred koji dan kosnulo nas je kad nam reče jeban rodoljub, da kad je pred nekoliko dana govorio sa gosp. Carem Eminom o napretku našeg školstva u Istri ovaj mu je odgovorio: e da imamo 10.000 K. na raspoređenju, podigli bi im školu u Šrki nijhovo, gdje ju naša djeca otežuju kao Izraelci manu. Dužnost bi stoga bila svih naših rodoljuba u svim gradovima, varošima i selima, gdje nema podružnice družbine, da je ustanove. Nastojimo, da što prije možemo reći: Istra je potpuno naša!

Požar. Jučer nešto poslije četiri sata poslije podne pojavila se je nagla vatra u podkrovju kuće težaka Luke Grubišića Antina reč. Lukina u Varošu. Uzrok požaru nepoznat. Bit će da su se djeca igrala žigama oko ognjišta, gdje je bilo nešto strugotine, te tako nastala vatra.

Dva hitca iz topa sa tvrgjave sv. Ane dadeo se odmah znak požara. Na dotično mjesto dogođe brzo vatrogasci i mnoštvo znatižljive svjetine.

Vatra je sasvim uništila podkrovje pomenute kuće, te i jedan dio podkrovja drugog dijela kuće, koje pripada drugom bratu.

Pošto je kuća razdijeljena u tri dijela, pretrpila su sva tri dionika štete i to Luka Grubišić po prilici 1200 K., brat mu Mate do 900 K. a otac im Ante Grubišić do 400 K. Osjegurano je bilo samo vlasništvo brata Mate.

Ravnateljstvo Družbe sv. Čirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je u prvoj polovici travnja ove prinose: G. Josip Paučić, Anačka K 70— G. Ante Ladić, župnik Vrbovsko K 61— sakupljenih na oprosojnoj večeri g. Lavoslava Dilla, kr. kot. predstojnika, na predlog g. Dr. Milana Thallera lječnika, kao protest protiv „Rivoltella“ u Trstu. Gdjica Marija Radić, učiteljica, Zloselo K 10— prosvjed protiv dogadjajima u Rivoltelli. Prva Hrvatska činovnička zadružna, Varaždin K

20— Domobrani major Slavko Stancer, Gospic K 20— u počast uspomene blagopok. Nikole Pavelića, domobrani pučnik Dane Kolak. Gospic K 20— u počast uspomene blagopok. Nikole Pavelića. G. Milan Špehar, Zagreb K 10— sabrani medju činovnicima i činovnicama

trg obrtne komore u Zagrebu. Poglavarstvo Općine Mrkopalj K 20— Uprava „Narodnih Novina“, Zagreb sabranih K 43 40. Ogulinška Štrediona-Ogulin K 50— G. Ignjat Kopf, Karlovac K 61 28 polovica čistog prihoda plesne zabave priredjene po činovnicima zelježničke postaje u Karlovcu. Predujamna zadružna, Sisak K 25— Hrvatska Žemaljska Banka, Osijek K 150— G. Ivan Gojtan, bilježnik Gospic mjeseci prinos K 10— G. Josip Gračić, župnik Beram K 10— Podružnica-Ferenčić (Vižinad) K 10-56. G. Dr. F. Brelić, Crkvenica K 10— Poplavartvo Upravne Općine, Gradac K 5— Gdjica. Ana Brnobić, učiteljica, Fuškul K 7:42 sabranih po gospodi Gašparu Jurkoviću i Josipu Milioti, Hrv. Čitaonica, Benkovac K 300— Podružnica Družbina, Marezige K 200— G. Fran Filipović, Sv. Ivan Želna K 20— mjesto vijenca na odar blagopok. Martina Pešuna, kapelana. Podružnica Premantura, K 10— G. Petar Ružić, Kaštelir K 207:20 u ime podružnice. G. Dr. A. Grgurina, Opatija K 64:14 sabranih u Škrabici.

Ugledali se i drugi! Naprijed za Družbu!

Liječnik za očne bolesti. Početkom ovoga mjeseca dolazi u Dalmaciju specijalista za očne bolesti Dr. V. Lušić-Matković iz Zagreba. U Splitu će se držati od 3.—18., u Dubrovniku 19.—25., u Šibeniku 26.—31. maja a u Zadru 1.—6. juna.

Dobra se vrijemena obećaju onima štovanima čitacima, koji će k vuce-nu dne 14. i 15. svibnja uaručiti izbornu skupinu 5 srećaka sa glavnim dobitcima u iznosu od 715.000 kruna odnosno frana i lira uz 62 mjeseci obroka po K 5:25 ili manju skupinu 5 srećaka sa glavnim dobitcima u iznosu od 335.000 kruna odnosno frana i lira uz 62 mje-sečnik obroka po K 3:25, budući im jedan jedini glavni zgoditak oduzme svu brigu za budućnost dočim im se u sretnom slučaju mogu desiti i daljni glavni zgoditci. — Upute daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“ g. Valentin Urbančić, Ljubljana 17. (43)

Borba proti zareznicima voćaka i vinograda treba započeti na vrijeme, kao uspijeno oružje proti sitnim neprijateljima voćaka i vinograda pokazala se je štrcaljka za vinograde, najnovijeg sistema, nagradjena i zonom zaštićena, izradjena od tvrdke. Josef Jessernitz u Stockerau br. 23, kao i sumporac dvostrukog dješljajući, takodje izum i sumporac dvostrukog dješljajući, takodje izum obiju aparata je veoma jednostavan i jako podezen za lagano i prikladnu uporabu. Prospekti na zahtjev badava i franko.

Svaka otmena gospodja. koja ufinjenom svojom toaletom te zdravom ljeputom svoga tijela sveopću pozornost na sebe svrača. posve je uvjerenja, da sva tajna njene ljepote i elegancije leži u najpoznatijoj njezi teinta kao i ružičaste joj kože. Ona će se najuljubazni je zato brinuti, da za kupanje kao i za pranje ruku i lica rabi blagi i neutralni sapun, koji nježnu kožu ne podržaje niti joj ne škodi, već naprotiv zasaljene žlijedze razara a vrlo povoljno na kožne šupljice djeluje. Sva to svojstva posjeduje u potpunoj mjeri pravi Stenckenfer sapun od lilijanovine, te zato ne bi ovaj smio na nikojem toaletnom stoliću otmenih gospodja manjkati.

SITNE VIESTI.

U ponedjeljak je gradsko zastupstvo zagrebačko na prijedlog gradskog zastupnika Hrustića zaključilo, obratiti se na kraju molbom, da dozvoli prenos kosti Zrinskih i Frankopana u Hrvatsku. Grad Zagreb obvezuje se dati dolično mjesto za sahranu njihovih kosti i snositi će sve troškove ekshumacije i prevoza.

— Bečki akademici Hrvati i Srbi pohodili su po obličaju prošlih godina, na 30. trannja grob Zrinskih i Frankopana u Bečkom Novom Mjestu. Na grobu su se držali govoriti, a zatim je omladina obašla gradom pjevajući naše narodne pjesme. —

— U nedjelju su Talijani u Trstu podmetnuli bombu pod Narodni Dom. Nastala je užasna detonacija, koja se je daleko čula, ali srećom šteta nije velika, jer bomba nije bila dobro napravljena. Ovo su žalosi-pni pojavi i žalosna slika trčanskog talijanstva, kada se sa ovakovim sredstvima služi. —

— U Zagrebu se na 30. aprila počelo

sakupljati za hrvatsku školu u Trstu. — Omladina je izabrala ovaj dan za početak sakupljanja, da tim pokaže, da ovu obiljetnicu hoće da proslavi, osim manifestacije na ulicama i jednim realnim i pozitivnim činom. Već prvi dan sakupilo se preko K 7000—.

— Česko Namjesništvo nije potvrdilo pravila „Jugoslavije“, društva jugoslovenskog djaštva u Pragu. Pod ovim imenom imali su da se fuzioniraju svi dosadašnji tamošnji klubovi hrvatskih, srpskih i slovenskih djaka. —

— Na skupštini srpske narodne banke u Sarajevu, koja se je držala u nedjelju zaključeno je sazvati kongres svih srpskih novčanih zavoda u svrhu fuzije i po tom centralizacije srpskog kapitala. Odbor se nije mogao izabrati jer je to zapriječio odsasnik policije, što je izazvalo veliki prodvod kod učesnika.

— Od prvog ovog mjeseca gostuje u Sarajevu hrvatska opera iz Zagreba. Sarajevsko novinstvo piše najlepše i uprav veliča našu operu pišući najlaskavije o pojedinim umjetnicima. —

— U ponodjeljak stigao je jedan odio engleske eskadre u Trst, a u utorak se je drugi odio usidrio pred riječkom lukom. U Rijeci i u Trstu bilo je englesko brodovje primljeno topovskim hitcima austrijskih brodova.

RAZNE VIESTI.

Osnivači balkanskih država i njihov utes. Povodom dolaska kneza Vilima I. albanskoga na prijestolje konstatira bruseljski „Soir“, da dosad nijedan osnivač koje balkanske dinastije nije svoje vladavine svršio naravnim putem. Tako je prvi knez rumunjske Aleksander Cusa unatoč mnogih zasluga za svoju zemlju, godine 1866, iza desetogodišnjeg vladanja svrgnut s prijestolja. U Bugarskoj izgubio Aleksander Batemberški prijestolje revolucijom. Prvi knez crnogorski Danilo I. umoren je 1861. u Kotoru, a prvi Obrenović knez Mihailo g. 1867. u parku topiderskom. Prvi kralj grčki Oto bavarski svrgnut je nakon tridesetogodišnjeg vladanja g. 1862. revolucijom. Ostane li sadanj knez albanski na prijestolju do konca svog života, sreća mu se je osobito nasmijala i biti će prva iznimika od pravila.

Koliko ima ove družbe! Vadimo iz jednoga katoličkog lista ovu zanimivu statistiku, koja nam kaže, na čemu i na kakvoj sili sloni Vatikan & Co.

Evo, koliko ih ima:

Benediktinci: u 14 grana imadu 156 samostana, 4450 redovnika, 2007 konversa,

1602 crkve i 142 kolegija

Certozini: oko 100 redovnika u 25 samostana.

Dominikanci: 4446 redovnika u 376 samostana razdijeljenih u 20 provincija.

Franjevcii: 16. 968 redovnika, 1478 samostana i 79 provincija.

Redentoristi: više od 400 redovnika u 215 samostana.

Maristi: 100 redovnika od kojih 200 misjonara.

Lijonski Misijonari: 500 redovnika.

Misijonari Afrike: 500 redovnika.

Brački kršćanskih škola: 14.630 redovnika u 1700 kuća.

Konventualci: 1700 redovnika i 26 provincija.

Kapucini: 10.141 redovnika, 773 samostana sa 54 provincije. Misijonara oko 1000 osoba.

Karmeličani: 1900 redovnika u 153 samostana.

Isusovci: 16.293 redovnika.

Lazaristi: oko 300 redovnika u 240 samostana.

Kušajte sve te brojke zbrojiti, pa da vidite silne crne vojske!...

Radije smrt nego nju. Prošlog mjeseca utopio se je na Coney Islandu mladić Herman Arentz. Na obali našli su mu šešir i kaput, a u kaputu pismo njegove vjerenice, koja mu javlja o velikim pripravama za skoro njihovo vjenčanje.

— Majka njegova dobila je istoga dana od njega pismo, kojim joj javlja, da će se radje ubiti, nego li oženiti.

— Mladić se valjda u zadnji čas predomislio i zaključio, da je smrt konačno ipak sladja od — žene.

Sjećajte se Družbe SS. Čirila i Metoda.

KNJIŽEVNOST I PROSVJETA.

„Književne Novosti“. Izašao je br. 15. ovog beletrističkog časopisa s ovim sadržajem:

Vladimir Nazor (Kastav): Pjesme: Sijač, Ritam, Sanje. — Andrija Milčinović (Zagreb): Tirasova smrt. — M. Bojić (Beograd): Latalice, Zagonetka. — Stjepko Trontl (Sarajevo): Pet cigareta — E. Matasović (Vinkovci): Proljetni soneti: Nedjelja, Sunce — Miškan Lovinac (Pećuh): Lotiši dolaze. — Dr. Ivan Krnić (Delnice): Okajanje, roman. — Listak. Ocjene. — M. Rojić: Pjesme. — E. Parisot i F. Henry: Pedagoška krestomacija. — Pismo iz Beograda. — Pismo iz Ljubljane. — Pismo iz Poljske. — Kazalište: Repertoar u Zagrebu, u Beogradu. — Koncerti. — Izjava Lj. Wiesnera — Bilješke.

Preplata na godinu K 12. Pojedini broj 30 filira. Naručbe prima knjižara Gj. Trbojević Rijeka.

Izvješćuje „Hrvatsku Rieč“.

POVJESTNE CRTE GRADA ŠIBENIKA I OKOLICE.

I. DIO:

Od naseljenja Hrvata do krunisanja kralja Kolomana K 1—

II. DIO:

Od krunisanja kralja Kolomana do predaje Šibenika mletačkoj republiци K 1—

Nabavlja se u „HRVATSKOJ TISKARICI“ (Dr. Krstelj i drug) :: ŠIBENIK.

POZOR! 50.000 para postola, četiri para samo Kruna 9—. Radi obustave plaćanja raznih velikih tvornica dobio sam našlog da raspaćam veliku zalihu postola za cijenu

Bracera

od 15 tona u dobrom stanju.

prodaje se

Pobliže obavijesti daje

- Dušović Stipe - Zlarin

(1)

(5-10)

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. listopada 1913. slijedeće
glavne pruge:

Trst-Metković A (poštanska)

Potazak iz Trsta ponečnjak u 5 sati posle podne
povratak svake subote u 6.30 sati prije podne.

Trst-Metković B (poštanska)

Potazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne
povratak svakog utorka u 6.30 sati prije podne.

Trst-Metković C (poštanska)

Potazak iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne
povratak u četvrtak u 6.30 sati prije podne.

Trst-Korčula (poštanska)

Potazak iz Trsta u srijedu u 5 sati posle podne
povratak u ponečnjak u 6.30 sati prije podne.

Trst-Šibenik (poštanska)

Potazak iz Trsta u petak u 5 sati posle podne
povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst-Makarska (trgovačka)

Potazak iz Trsta u utorku u 6 sati posle podne
povratak u ponedjeljak u 6.30 sati prije podne.

Trst-Vis (trgovačka)

Potazak iz Trsta u četvrtak u 7 sati posle podne
povratak u ponedjeljak u 6.30 sati prije podne.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. SKARPA. :: Cena knjizi
broširano K 5--, a uvezano K 6--.
Nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“
u Šibeniku i u svim knjižarama.

AKO Vi

ne možete jesti, te se čutite
bolestan, to će Vam
lječničko izpitati

Kaiser'ovi

Želudčani

Pferferminckarameli

sigurno pomoći. Dobiti ćete
dobar tek, želudac se opet uredi
i ojača. Radi oživljajućih i okre-
pljujućih svojstva, neophodno
potrebni na putovanjima.

Jedan omot 20 i 40 filira.

Naručuje se kod:

Carlo Ruggeri, cent. drogerija
i Vinko Vučić, drogerija
u Šibeniku
kao i u svim ljekarnama

(130)

25-60

AUTO- GARAGE

Najam automobila

Javljam p. n. občinstvu da sam otvorio
autogarage i najam automobila

novih, vrlo elegantnih za 4 i 5 osoba.

Cijene veoma umjerene.

Telefon br. 61.

Niko Rossi.

Naslov za brzovaje: „JADRANSKA“.
CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća)

PODRUŽNICE: Dubrovnik - Kotor -
Ljubljana - Metković - Opatija -
Šibenik - Split - Zadar.

Kuponi žaložnica Zemljivođe vere-
sijskog zavoda Kraljevine
Dalmacije plativi I/II. kao
i uvučene žaložnice u-
novčuju se kod

JADRANSKE BANKE

u Trstu i svih

njezinim po-
dužnicama.

Dionica glavnica k 8.000.000.

Pričuve k 700.000.

Uložne knjižice - Po-
brana i administracija

vrijednosnih papira. - Ku-

popodaja tuzemnih i inozemnih

vrijednosnih papira, te deviza i

valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Ziro

računi i tekući računi. - Unovčivanje mje-

nica, dokumenata, odrezača i izvučenih vrijed-

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagla,

naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice sreće, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevine vjeresle.

Gospodarski vrednoti u čelinčoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Pratnici (Safes) za čuvanje vrednota u čelinčoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

HRVATSKA TISKARA

„HERCEG-BOSNA“

ZEMALJSKI OSJEGURAVAJUĆI ZAVOD ZA BOSNU I HERCEGOVINU,

Ravnateljstvo za Dalmaciju i Istru **SPLIT**, Marmontov trg. Telefon br. 149

Pređišnjica
SARAJEVO

Dion. glavnica
K 4,000.000

Podružnice:
Osijek, Zagreb,
Rijeka, Beograd.

Zavod preuzima osiguranja; a) proti požaru, (makar ga i grom prouzročio
na zgrade, tvornice, strojeve, gospodarske i obrtnice zalihe, robu, pokretnine,
stoku itd. b) proti štetama od tuče uz naknadu potpune štete; c) proti
nezgodama za pojedinačno, kolektivno (skupno), odgovornosno osiguranje
itd., kao i proti nezgodama djece; d) protiv pravilne kradje; e) proti razbijanju
stakala; f) proti štetama od prevoza robe vodom, kopnom i
željeznicama; g) na ljudski život i to: osiguranja za slučaj smrti, mješo-
vita odnosno osiguranja za slučaj doživljaja i smrti, osiguranja miraza,
životnih renta, udovinina i uzgojnina.

Premije osiguranja računaju se posve nisko, štete se isplaćuju brzo i
kulantno! Zastupstva u svim gradovima i većim mjestima primaju ponude
za sve vrste osiguranja.

Jedino jugoslavensko dioničko poduzeće za osiguranje.

Ravnateljstvo u Splitu daje na zahtjev rado sve upute.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Jedini domaći osiguravajući zavod. :: Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj
palači, u gornjoj Maravske i Prera-
dovićeve ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA:
Osijek, Rijeka, Sarajevo, Lju-
biljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I., II. kat

Telefon 25-94

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica
industrijalnih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETINA (pokućstva, dučanske robe, gospo-
darskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLOĐINA (žita, sijena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zamodska imovina u svim poslovnim granama iznosi K 3,375.050.88.

Prihod premija s pristojbama K 1,571.135.97.

Isplaćene odštete od postanka zavoda K 6,400.996.52.

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

g. VLADIMIR KULIĆ.

FRANJO MORAVUS, Brno

(Moravska) Nova ulica br. 25.

Prva slavenska tvornica ure za tornjeve

tvorive tvori i razasili

Ure za crkvene zvonične, dvorce, škole,

tvornice i većnice, samo u izvrstnoj izradi vrlo

jeftino.

ČUVENE NADZORNE URE.

Cjenici šalju se na zahtjev badava.

Najviše odlikovanje za izvrstne proizvode.

I Z V O Z.

HRVATSKA TISKARA

(D.R KRSTELJ I DRUG
ŠIBENIK - DALMACIJA

Veliko skladište svih vrsti tiskanica za župske i občinske ureds.

Izradjuje sve vrsti posjetnica, poziva za zabave i koncerte,
jestvenike, diplome, cienike, protokole, brošure, itd. itd.

Svi poslovi izvršuju se najvećom preciznošću i vrlo brzo.

Vlastita knjigovežnica obskrbljena svim potrebnim i najmodernejšim stroje-
vima kao i onim za rezanje, perforiranje, pozlaćivanje

itd. Uvezuje sve crkvene knjige, Missale, protokole, brošure, te sve radnje u knjigovežku struku zasjecajuće.